

Heyeti mahsusaca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip kendilerine tebliğ edilmeyenler hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Millî Müdafaa ve Adliye encümenleri mazbataları (1/1130)

I. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı: 6/3175

15-XI-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Heyeti mahsusaca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip kendilerine tebliğ edilmeyenler hakkında hazırlanıp Bakanlar Heyetince 13-XI-1934 günleminde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

Ulusal savaştan ayrı kalan gelmiyen asker mensupları ile mütareke sırasında bu savaş aleyhinde bir takım hareketleri görülen mülkiye memurları hakkında 347 ve 854 sayılı kanunlara göre teşkil edilen heyeti mahsusalara verilen kararlardaki haksızlıkları düzeltme müracaatları üzerine yapılan 2515 sayılı kanun ile bir Âli karar heyeti kurulmuştur.

Bu heyetin bitiremediği bazı işler hakkında da Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir takım itirazlar toplandı.

Cümhuriyetin 10 neu yıl dönümü münasebetile neşredilen af kanununun bir maddesine konan hüküm ile Âli karar heyetinin tetkikini bitiremediği evrakın Şûrayı devlet Mülkiye dairesince tetkiki kabul olunmuş ve bir kısmı da böylece bitirilmişti.

Haklarında Heyeti mahsusalara karar verildiği halde bu kararlar kendilerine tebliğ olunmadığından haber alamayarak Âli karar heyetine itiraz haklarını kullanamadıkları bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu hal, Heyeti mahsusaların, teşkiline dair olan kanunların güttüğü maksat içinde bir kısım yurtdaşların haklarını aramalarına mâni olmuştur.

Bu lâyiha, zikredilen bu hakları yerine getirmek için hazırlanmıştır.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Karar No. 8
Esas No. 1/1130

21 - XI - 1934

Yüksek Reisliğe

Heyeti mahsusaca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip kendilerine bu karar tebliğ edilmeyenler hakkında hazırlanıp Bakanlar Heyetince 13 - XI - 1934 günlemecinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesile birlikte gönderildiğini bildiren 15 - XI - 1934 tarih ve 3175 sayılı Başvekâlet tezkeresi birleşiklerle beraber encümenimize verilmiş olmakla 19 - XI - 1934 de iki toplantımızda okundu ve iş hakkında konuşuldu.

Hükümetçe gösterilen esbabı mucibeye iştirak eden encümenimiz kanun lâyihasını esas itibarile kabule değer görmüştür. Ancak karar tarihinden sonra da memleket haricinde yaşamakta devam etmiş bulunanların bu kanundan isti-

fade etmeleri muvafık görülmemiş olduğundan kanun lâyihasının o yolda yazılarak Ulu heyete sunulmasına karar verildi.

Yüksek Reisliğe arz olunur.

Da. E. Reisi	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Tekirdağ	Çanakkale
	<i>M. Faik</i>	<i>Şükrü</i>
Kâ.	Aza	Aza
Kütahya	Malatya	Çorum
<i>Memet</i>	<i>Muttalip</i>	<i>İ. Kemal</i>
Aza	Aza	Aza
Amasya	Antalya	Muş
<i>Esat</i>	<i>Rasih</i>	<i>Hasan Reşit</i>
Aza	Aza	Aza
Ordu	Zonguldak	Trabzon
<i>İsmail</i>	<i>Rifat</i>	<i>Fatin</i>

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Millî Müdafaa encümeni
Karar No. 7
Esas No. 1/1130

22 - XI - 1934

Yüksek Reisliğe

Heyeti mahsusaca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip kendilerine tebliğ edilmeyenler hakkındaki kanun lâyihasının ve esbabı mucibesinin gönderildiğine dair olup Dahiliye encümeni mazbatasile encümenimize verilen Başvekâletin 15 - XI - 1934 tarih ve 6/3175 numaralı tezkeresi encümenimizce okunarak görüşüldü:

Hükümetin esbabı mucibesile Dahiliye encümeni mazbatası çok yerinde görülmüş ve Dahiliye encümeninin memleket haricinde kalanların

bu kanundan istifade etmemeleri hakkındaki kaydı de muvafık olduğundan işbu kanunun kabulüne karar verilmiştir. Adliye encümenine vermek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Diyarbakir	Gümüşane
<i>Kâzım</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Şevket</i>
Elâziz	Elâziz	Kars
<i>Fuat Ziya</i>	<i>Ahmet Saffet</i>	<i>Muhittin</i>
Kastamonu	Malatya	İstanbul
<i>A. Rıza</i>	<i>M. Nedim</i>	<i>Ali Sadettin</i>

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 6
Esas No. 1/1130

24 - XI - 1934

Yüksek Reisliğe

Heyeti mahsusalarca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip kendilerine tebliğ edilmeyenler hakkında hazırlanan ve Bakanlar Heyetince Yüksek Meclise Başvekilin 15 - XI - 1934 tarih ve 6/3175 sayılı yazısı ile sunulan kanun lâyihası encümenimize havale edilmekle, Dahiliye ve Millî Müdafaa encümenlerinin mazbatalarile birlikte okunarak görüşüldü:

Lâyihanın hazırlanması sebebi hakkında Hükümetin ileri sürdüğü düşünceler yüksek adalet bakımından yerinde bir teklif olduğunu gören encümenimiz lâyihayı diğer encümenler gibi kabule değer bulmuştur. Encümenimiz, kanunun adı ile birinci maddesinde teklifteki esaslardan aykırı olmayan ve sebepleri aşağıda kısaca gösterilen bazı değişiklik yapmıştır.

Bunlar da:

A - Heyeti mahsusaların kurulmasına dair olan ve maddede sayıları yazılı bulunan kanunlara göre bu heyetlerce aleyhlerinde karar verilipte bu kararlar kendilerine tebliğ edilmeyenler için bu kanunla itiraz hakkı verilmiştir. Bu salâhiyeti ifade eden kanun ibaresindeki (Tebliğ) sözü en geniş tarzda usulü kaidelere göre anlaşılması maksattan uzaktır. Asıl maksat, heyeti mahsusalarca verilen karardan alâkalının bir suretle haber alınmasıdır. Yoksa adli tebliğat hakkındaki usulü merasime benzetilmemiş olsa bile hakkındaki kararı öğrenerek evvele Âli karar heyetine müracaatla itirazda bulunmuş olanların bu ka-

nunla yeni bir müracaatta bulunmaları mümkün olmadığından tatbikatta açıklık ve kolaylık temini için itirazda bulunabilecekler için (Âli karar heyetine müracaat edemeyenler) kaydinin ayrıca yazılması,

B - 1289 sayılı kanunda, itiraz salâhiyeti, aleyhlerinde karar verilenlerin mirasçılar için de kabul edildiğinden ve bunun da aile şeref ve haysiyetini korumak bakımından faydeli ve adalete dayanır bir hüküm olmasından bu kanunla da mirasçılar için bir itiraz salâhiyetinin kabulü munasip olacağı düşünülerek maddeye hüküm konması,

C - Dahiliye encümenince konan ve pek yerinde olan maddenin son fıkrasına yukarıki fıkraya ile denk olmak için mirasçı kaydinin de ilâve olunmasından ibarettir.

Bu değişikliklerle lâyihanın, acele olarak görüşülüp kabul buyurulmasının Büyük Meclisin Umumî heyetine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmasına encümenimizce, söz birliği ile karar verilmiştir.

Ad. E. Rs.	M. M.	Kâtip
Çorum	Kocaeli	Trabzon
	<i>Salâhattin</i>	<i>Raif</i>
Aza	Aza	Aza
Antalya	Çanakkale	Kocaeli
<i>Haydar</i>	<i>Osman Niyazi</i>	<i>Ragıp</i>
Aza	Aza	Aza
	Erzinean	Balıkesir
<i>Numan A. Tevfik</i>	<i>Abdülhak</i>	<i>Vasıf</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Heyeti mahsusaca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip kendilerine tebliğ edilmeyenler hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 347 ve 854 numaralı kanunlara göre heyeti mahsusaca cezalandırılanlardan haklarındaki kararlar kendilerine tebliğ olunmayanlar bu kanunun hükmü yürümeğe başladığı tarihten itibaren altı ay içinde Şûrayı devlete yazı ile müracaatle itirazda bulunabilirler.

Bu yolda yapılacak itirazlar Şûrayı devlet Mülkiye dairesince aynı tarihten itibaren en çok bir yıl içinde ve 2515 sayılı kanuna göre tetkik edilerek karara bağlanır. Bu kararlar katidir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü yürütmeye Bakanlar Heyeti memurdur.

13 - XI - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâi	Ş. Kaya
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
Dr. T. Rüştü	Fuat	Abidin	Ali
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
	Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Heyeti mahsusalarca Devlet hizmet ve müesseselerinde kullanılmamalarına karar verilip işbu karar kendilerine tebliğ edilmeyenler hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 347 ve 854 sayılı kanunlara göre Heyeti mahsusalarca aleyhlerinde karar verilenlerden haklarındaki kararlar kendilerine tebliğ olunmayanlar bu kanunun hükmü yürümeğe başladığı tarihten itibaren altı ay içinde Şûrayı Devlete yazı ile müracaatle itirazda bulunabilirler.

Bu yolda yapılacak itirazlar Şûrayı devlet Mülkiye dairesince aynı tarihten itibaren en çok bir yıl içinde ve 1289 sayılı kanuna göre tetkik edilerek karara bağlanır. Bu kararlar katidir.

Ancak haklarındaki karar tarihindenberi memleket haricinde yaşamakta olanlar birinci fıkradaki müsaadeden istifade edemezler.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü yürütmeye Bakanlar Heyeti memurdur.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Heyeti mahsusalarca aleyhlerine verilip kendilerine tebliğ olunmayan kararlara karşı atâkâtların itiraz edebilmeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 347 ve 854 sayılı kanunlara göre heyeti mahsusalarca aleyhlerinde karar verilenlerden bu karar kendilerine tebliğ olunmamasından dolayı Âli karar heyetine müracaat edemeyenlerle bunlardan ölmüş olanların mirasçıları bu kanunun hükmü yürümeğe başladığı günlemecinden itibaren altı ay içinde Şûrayi devlete yazı ile müracaat ederek itirazda bulunabilirler.

Bu yolda yapılacak itirazlar Şûrayi devlet Mülkiye dairesince aynı günlemekten itibaren en çok bir yıl içinde 1289 sayılı kanuna göre tetkik edilerek karara bağlanır. Bu kararlar kadidir.

Şu kadar ki, bu kabîl kimselerden haklarındaki karar günlemecindenberi Ulusal sınırlar dışında yaşamakta olanlarla bu gibilerden ölenlerin mirasçıları birinci fıkrada yazılı itiraz haklarını kullanamazlar.

MADDE 2 — Hükûmetin teklifi gibi

MADDE 3 — Hükûmetin teklifi gibi

